

De Rio a Johannesburg

La Cimera de la Terra de Rio de Janeiro, celebrada fa ja més d'una dècada, va obrir els ulls a ciutadans i governants de tot el món sobre la transcendència dels problemes ambientals que afectaven el planeta Terra. Va ser l'arribada a la majoria d'edat, dins de l'àmbit internacional, de la consciència ambiental.

La Cimera Mundial sobre el Desenvolupament Sostenible, que va tenir lloc entre el 26 d'agost i el 4 de setembre del 2002 any a la ciutat sud-africana de Johannesburg, va anar més enllà d'una cimera ambiental: va esdevenir una trobada sobre desenvolupament i un debat intens sobre quin tipus de desenvolupament volem i si funciona l'actual dinàmica de la globalització econòmica, atès que no beneficia tots els éssers humans, sinó únicament una minoria privilegiada.

La Cimera de Johannesburg ha obert els ulls de tothom —alguns experts i activistes socials ja fa temps que ho argumentaven— sobre un fet: la protecció del medi ambient i l'eradicació de la pobresa són dues cares de la mateixa moneda. No serà possible l'una sense l'altra.

Si observem el procés des de la Cimera de Rio ens trobem amb una gran paradoxa: malgrat que en la darrera dècada s'han iniciat diversos processos institucionals d'èxit, no s'han produït resultats globals tangibles. De fet, allò que ha passat és que la globalització econòmica ha enfonsat els avenços realitzats per l'agenda de Rio, ha establert una economia explotadora d'abast mundial i ha exposat els recursos naturals a la voracitat del mercat.

El desembre de l'any 1992, aquesta publicació va dedicar un número de la revista a «Després de la Cimera de la Terra, què?». Autors tan destacats com són José Lutzenberger, Ramón Tamames, Henk Hobbelink o Ignasi de Senillosa, entre altres, van reflexionar sobre els reptes després de Rio. Cal destacar la capacitat d'anticipació i l'actualitat de la majoria d'aquelles reflexions. Una dècada després, arran de la Cimera de Johannesburg, hem decidit repetir l'experiment. *Medi Ambient. Tecnologia i Cultura* ha demanat a diverses persones una reflexió sobre el llegat de Johannesburg. És clar que encara és molt aviat per valorar quin serà l'impacte de la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible, però sempre la primera impressió, ja passats uns quants mesos, és important.

Luis Gómez-Echeverri és un alt càrrec del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament i ha estat una persona clau en tot el procés de Johannesburg. En el seu text ens planteja, des de la perspectiva de les Nacions Unides, els grans reptes per assolir el desenvolupament sostenible. Domingo Jiménez Beltrán, exdirector de l'Agència Europea del Medi Ambient, valora la Declaració Política i el Pla d'Acció sorgits de la cimera i aprofundeix en el paper de la Unió Europea en el procés. Per la seva banda, Josep Xercavins, coordinador del Fòrum Mundial de Xarxes de la Societat Civil - Ubuntu, argumenta per què les decisions que han pres els estats no són les que el món necessita. L'article que presenta Achim Steiner, director general de la Unió Internacional per la Conservació (IUCN), és una aportació coral. La IUCN ha triat un seguit d'articles escrits des de diferents visions culturals que presenten la cimera des de diferents perspectives culturals. El número es completa amb una entrevista a Víctor Viñuales, director de la Fundació Ecologia i Desenvolupament, expert en temes d'empresa i sostenibilitat. ●

Lluís Reales

Director de *Medi Ambient. Tecnologia i Cultura*